

УДК: 159.923.5

**МОТИВАЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ДО
ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ**

Лівадіна Анастасія здобувач вищої освіти М 1/1,
Миколаївський національний аграрний університет
Науковий керівник - к.п.н., доцент Веліховська А.Б.

В статті проаналізовано поняття професійної кар'єри, визначені ключові компоненти готовності майбутніх фахівців до успішної реалізації

професійної кар'єри. Обґрунтовано критерії оцінювання цілісності особистості, що є складовою професійної підготовки і визначаються за допомогою комплексу методик діагностування відповідно до типової класифікації психологічних властивостей майбутніх фахівців.

The article analyzes the concept of professional career, identifies the key components of future professionals' willingness to successfully pursue a professional career. The criteria for the assessment of personality integrity, which is a component of professional training, are determined using a set of methods of diagnosis according to the typical classification of psychological properties of future specialists.

Сучасні вимоги до рівня якості професійної підготовки майбутніх фахівців, які пов'язані зі змінами в світовій економіці, соціально-економічному стані країни, суспільній свідомості зумовлюють вивчення проблеми самореалізації особистості і зокрема аспектів успішної реалізації професійної кар'єри.

Розв'язання важливих завдань, що постають на сучасному етапі освітньо-наукового розвитку України, вимагає якісного вдосконалення системи професійної підготовки майбутнього фахівця[1]. В умовах досить жорсткої ринкової конкуренції, динамічного розвитку інноваційних технологій постає проблема готовності працівника до постійного самовдосконалення, підвищення рівня фахової культури, освоєння нових методів і прийомів професійної діяльності.

Проблема формування готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності висвітлено в працях Є. Климова, М. Корольчука, Н. Максимчук. Вчені зазначають, що поняття готовності представляє стійку, багатомірну, багатокомпонентну характеристику особистості, складовими якої є мотиваційний, когнітивний і діяльнісний компоненти. Відповідність особистісних якостей людини вимогам професії досліджували О. Бодалев, К. Гуревич, Э. Зеер, А. Маркова.

Реалізація професійної кар'єри проходить в послідовних життєвих етапах і тому молодий людині необхідно навчитися адекватно розподіляти свої сили на весь період кар'єри, вміти прогнозувати можливі підйоми і спади у цьому процесі.

Метою статті є визначення та обґрунтування критеріїв оцінювання цілісності особистості при підготовці майбутніх фахівців до професійно-творчої самореалізації.

Мотивація – це сукупність спонукальних чинників, які визначають активність особистості; це всі мотиви, потреби, стимули, ситуативні чинники, які спонукають поведінку людини. Питання розвитку мотивів є важливим – передусім з точки зору виховання та самовиховання особистості [2].

Мотиви будь-якої діяльності тісно пов'язані з потребами людей, а тому для кращого розуміння характеру спонукальної сили творчої самореалізації особистості з'ясуємо місце потреби людини в самореалізації серед її інших

потреб. Аналіз психолого-філософської літератури свідчить, що потребу в самореалізації відносять до найвищих духовних потреб людини. Вона не може бути обмежена як за силою прояву, так і за ступенем її задоволення, на відміну від потреб нижчого рівня. Потреба в самореалізації становить разом з іншими вищими потребами основу індивідуальних відмінностей між людьми, тоді як фізіологічні потреби відображають певною мірою біологічну природу людини і відносно типові.

Творчий потенціал як соціально значуща якість людини є однією з найважливіших характеристик особистості людини як члена того чи іншого суспільства людей, творчої особистості [2, 3]. Творча самореалізація як процес реалізації індивідуумом творчого початку дозволяє в найкоротші терміни на етапі адаптації створити щось нове і тим самим забезпечити собі якнайшвидше кар'єрне зростання, стає предметом філософських та психолого-педагогічних досліджень.

Результативний компонент творчої самореалізації майбутнього фахівця в професійній діяльності є не менш важливим, оскільки він дає змогу робити висновок про продуктивність проведеної роботи і сприймається як своєрідна кульмінація – накопичення знань, творчої енергії, певного досвіду, що веде до якісного сплеску у формі нестандартних підходів до вирішення проблем, появи нових методів, форм, прийомів і засобів, модернізації відомого згідно з новими завданнями.

Характерологічна цілісність особистості уможлиблює оцінювання особистісних та професійних якостей, які необхідні для самостійного вдосконалення професійних знань й умінь, сприяють досягненню продуктивності життєдіяльності і є умовою успішної реалізації професійної кар'єри. Критерії оцінювання характерологічної цілісності пов'язані з компетентністю свідомої побудови професійного життя, розв'язання проблем власного саморозвитку, самовизначення; набуття навичок саморегулювання почуттів; наявністю певних адаптаційних навичок, розвиненістю когнітивної, комунікативної та емоційно-вольової сфери; здатністю до оптимістичного сприйняття життя та орієнтації на успіх; розвиненістю механізмів регуляції рольової поведінки; усвідомленню системи пріоритетів життєвих цінностей; мірою відповідального ставлення особистості до життя; умінням будувати життя за власним життєвим проектом, відповідальністю за власну долю й вчинки.

Загалом, поняття готовності майбутніх фахівців до успішної реалізації професійної кар'єри є складним утворенням, інтегральною характеристикою особистості, що визначається комплексним відображенням цілого ряду важливих особистісних рис і професійних якостей [4]. Готовність майбутніх фахівців до успішної реалізації професійної кар'єри має такі складові: психологічну готовність, теоретичну готовність (інтелектуальний, когнітивний та інформаційний компоненти), практичну готовність, готовність до подальшого вдосконалення себе як фахівця.

Психологічна готовність майбутніх фахівців – передбачає наявність системи спонукань, які зумовлюють активність особистості, стійке прагнення

до досягнення успіху та прагнення уникнути невдачі; здатність швидко і легко встановлювати контакт з іншими людьми, вміння співпрацювати і спілкуватися; здатність до об'єктивної самооцінки своїх дій і вчинків; спроможність здійснювати свідому організацію і регуляцію своєї діяльності та поведінки, вміння долати труднощі при досягненні мети [5].

Теоретична готовність пов'язана з наявністю в майбутніх фахівців пізнавальних здібностей, здатністю швидко і легко набувати нові знання і вміння, розвиненістю вміння долати несподівані перешкоди, знаходити вихід із нестандартних ситуацій; наявністю в них спеціальних знань; здатністю орієнтуватися в потоці інформації та вибрати серед неї найсуттєвішу тощо.

Практична готовність – це здатність майбутніх фахівців до професійної діяльності, вміння застосовувати знання про способи дій на практиці, сформованість професійних умінь і навичок; здатність до контролю за виконанням поставлених завдань, вміння вести облік, аналіз та готувати звіти; сумлінне ставлення до роботи, якісне виконання доручень або завдань відповідно до поставлених вимог, дисциплінованість, пунктуальність і відповідальність.

Готовність до реалізації самореалізації характеризується готовністю особистості до самовдосконалення, наявністю продуктивного творчого мислення, здатністю пошуку нововведення при розв'язанні складних професійних завдань.

Список використаних джерел

1. Курепін В.М. Виховання культури безпеки життєдіяльності майбутніх фахівців у закладах вищої освіти, уклад. В.М. Курепін, К.М. Горбунова // Збірник наукових праць «Педагогічні науки», випуск 3 (38), м. Глухів. 28 листопада, 2018 р., Журнал включено до науко-метричної бази даних Index Copernicus. Республіка Польща : Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженко, Глухів 2018. – С 127 – 135. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6400> (дата звернення 23.02.2020).

2. Дьяченко М. И. Психология высшей школы: учеб. пособие для вузов / Дьяченко М. И./ – Минск: БГУ, – 1981. – 383 с.

3. Загальна психологія / [С. Д. Максименко, В.О. Зайчук, В.В. Клименко та ін.].– Вінниця: Нова книга, – 2004. – 704 с.

4. Курепін В.М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі закладів вищої освіти, уклад. В.М. Курепін, А.Б. Веліховська, К.М. Комісаренко // Перспективна техніка і технології – 2019 : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених, аспірантів і студентів, м. Миколаїв, 27 вересня 2019р. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 132 – 134.

URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6407> (дата звернення 23.02.2020).

5. Психологія трудових відносин [Електронний ресурс] : метод. реком. з вивчення та виконання контрольних робіт для здобувачів вищої освіти

освітньої спеціальності 204 - "Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва" освітнього ступеня "Магістр" денної та заочної форм навчання / уклад. А. Б. Веліховська. - Електрон. текст. дані. - Миколаїв : МНАУ, 2019. - 52 с.

[URL:http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6024](http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6024) (дата звернення 23.02.2020).